

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-09-13
Besvaras senast
2021-09-27

Till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2020/21:906 Karolinska institutets Kinasamarbeten

Häromdagen, den 8 september, rapporterade Expressen att det svenska Karolinska institutet haft ett långtgående och uttryckligt samarbete med det kritiserade kinesiska bolaget BGI. Enligt rapporteringen ska BGI i fjol ha byggt ett laboratorium åt KI i syfte att analysera covid-19-tester. Ett gott syfte, men ändamålen helgar inte alltid medlen.

Diktaturen Kina tar en allt större plats på den internationella spelplanen, inte minst när det kommer till forskning och medicinsk forskning och utveckling. Det är positivt att forskare från olika länder hjälps åt att bekämpa globala pandemier och andra sjukdomar. Den kinesiska diktaturen och dess företag är dock inte ett land och företag som alla andra. Det är omöjligt att hålla isär landets ”privata” aktörer från den hänsynslösa regimen – det går inte att säkert säga var den kinesiska förtryckarstaten börjar och slutar.

Expressen rapporterar vidare att BGI och två av dess inblandade dotterbolag är svartlistade av USA efter att ha samverkat med den diktatoriska kinesiska staten i syfte att övervaka dess befolkning. I provinsen Xinjiang anklagas staten och de nämnda bolagen för att ha använt genetiska analyser som en del av förföljelsen av uigurer.

Av den nämnda granskningen framkommer dessutom att de ansvariga på KI aktivt har försökt kringgå lagen om offentlig upphandling i sin strävan att låta BGI bygga laboratoriet och för att kunna köpa tester och utrustning från BGI och dess dotterbolag.

Allra mest alarmerande är reportagets redogörelse över hur genetisk information, förvisso anonymiserad, kan ha läckt till BGI, dess dotterföretag och därmed sannolikt till den diktatoriska kinesiska staten. Reuters uppger att liknande data använts för att genetiskt identifiera skillnader mellan etniska majoritetskineser och minoritetsfolk. Vi pratar här alltså om en profilering av människor som borde vara förpassad till 30-talet men som svensk patientdata nu alltså kan vara en del av.

Att stora auktoritära stater som Kina driver organiserat spionage, påverkansoperationer och underrättelsearbete är välkänt. Det visar rapporter som bland annat Säpos årsredovisning. Därför är naivitet inför de säkerhetsrisker den här typen av samarbete utgör mycket oroande.

Som minister för högre utbildning och forskning är det Matilda Ernkrans ansvar att se till att våra universitet och högskolor arbetar inom gällande lagar. Självklart ska den akademiska friheten värnas och ministerstyre undvikas. På en mer generell grund behöver det inträffade dock adresseras.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Matilda Ernkrans:

1. Vad gör statsrådet för att sprida kunskap bland beslutsfattare och andra relevanta instanser inom universitets- och högskoleväsendet och upplysa om de säkerhetsrisker som föreligger vid samarbete med diktaturer och deras företrädare?
2. Vilka övriga åtgärder gör regeringen, och vilka övriga kommentarer vill statsrådet ge med anledning av det inträffade?

.....

Joar Forssell (L)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck